

Брюксел, 18.12.2020 г.
COM(2020) 846 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Препоръки към държавите членки по отношение на техните стратегически
планове по Общата селскостопанска политика**

{SWD(2020) 367 final} - {SWD(2020) 368 final} - {SWD(2020) 369 final} -
{SWD(2020) 370 final} - {SWD(2020) 371 final} - {SWD(2020) 372 final} -
{SWD(2020) 373 final} - {SWD(2020) 374 final} - {SWD(2020) 375 final} -
{SWD(2020) 376 final} - {SWD(2020) 377 final} - {SWD(2020) 379 final} -
{SWD(2020) 384 final} - {SWD(2020) 385 final} - {SWD(2020) 386 final} -
{SWD(2020) 387 final} - {SWD(2020) 388 final} - {SWD(2020) 389 final} -
{SWD(2020) 390 final} - {SWD(2020) 391 final} - {SWD(2020) 392 final} -
{SWD(2020) 393 final} - {SWD(2020) 394 final} - {SWD(2020) 395 final} -
{SWD(2020) 396 final} - {SWD(2020) 397 final} - {SWD(2020) 398 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ ЗЕЛЕН ПАКТ ДО СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ПЛАНОВЕ ПО ОСП (ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА).....	2
2. ПРЕПОРЪКИ ЗА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ПЛАНОВЕ ПО ОСП	4
2.1. Насърчаване на развитието на интелигентен, устойчив и диверсифициран сектор на селското стопанство и гарантиране на продоволствената сигурност	4
2.2. Укрепване на грижите за околната среда и действията в областта на климата и принос за постигането на целите на Съюза, свързани с околната среда и климата	9
2.3. Укрепване на социално-икономическата структура на селските райони и решаване на социалните проблеми	14
2.4. Стимулиране и споделяне на знанията, иновациите и цифровизацията в селското стопанство и селските райони	18
3. КЪМ ПРИГОДНИ ЗА ЦЕЛТА СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАНОВЕ ПО ОСП.....	21
3.1. Интегриране на Зеления пакт в стратегическите планове по ОСП.....	21
3.2. Изготвяне на ефективни стратегически планове по ОСП.....	22
3.3. Засилване на принципа на партньорство.....	23

1. От Европейския зелен пакт до стратегическите планове по ОСП (Общата селскостопанска политика)

Европейският зелен пакт определя пътя за превръщане на Европа в първия неутрален по отношение на климата континент до 2050 г. В него се определя нова, устойчива и приобщаваща стратегия за растеж, чрез която да се стимулира икономиката, да се подобрят здравето и качеството на живот, да се полагат грижи за природата, като същевременно се вземат предвид интересите на всички. С цел постигане на напредък в тази посока, през 2020 г. Европейската комисия прие стратегията „От фермата до трапезата“,¹ стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.² и Плана във връзка с целта в областта на климата за 2030 г. Тези ключови стратегически документи дават комплексен отговор на предизвикателствата пред устойчивите продоволствени системи, признават неразривните връзки между здравето на хората, здравето на обществата и здравето на планетата, улесняват преминаването към по-здравословни и устойчиви начини на хранене и спомагат за напредък при осигуряване на полагащо се място на природата в нашия живот.

В този контекст **Общата селскостопанска политика (ОСП)** ще бъде от основно значение за управлението на прехода към устойчива продоволствена система и увеличаване на усилията на европейските земеделски стопани за принос към целите на ЕС в областта на климата и за опазване на околната среда. Бъдещите **стратегически планове по ОСП**, изготвени от държавите членки и приети от Европейската комисия след внимателна оценка, ще приложат на практика инструментите на ОСП (директни плащания, развитие на селските райони и секторни интервенции) и **ще изпълнят цялостно целите на ОСП и амбицията на Европейския зелен пакт и неговите подробни стратегии.**³

През май 2020 г. Комисията пое ангажимент, *преди държавите членки официално да подадат проектите за стратегически планове*, да отправи **препоръки** към всяка една от тях **по деветте конкретни цели на ОСП**, като обърне специално внимание на изпълнението на **целите на Зеления пакт**, както и на целите, произтичащи от стратегията „От фермата до трапезата“ и стратегията за биологичното разнообразие за 2030 г.⁴ В своите заключения относно стратегията „От фермата до трапезата“ Съветът на Европейския съюз очакваше представянето на тези препоръки и счете, че те *могат да послужат като допълнителни насоки за изготвянето на стратегическите планове*⁵.

Комисията анализира положението в различните държави членки по отношение на деветте конкретни цели на бъдещата ОСП и междусекторната цел относно знанията, иновациите и цифровизацията въз основа на най-новите налични доказателства и, където е уместно, вземайки предвид допълнителна информация, предоставена от държавите членки. Този анализ включва също и оценката на положението във всяка държава членка в светлината на нейния принос към всяка от **целите и амбициите на Европейския зелен пакт**: целите, свързани с

¹ COM(2020) 381

² COM(2020) 380

³ Вж. [Работен документ на службите на Комисията](#) (2020) 93 final „Анализ на връзките между реформата на ОСП и Европейския зелен пакт“

⁴ Вж. бележка под линия 1

⁵ Заключения на Съвета относно стратегията „От фермата до трапезата“, приети на 19 октомври 2020 г. (12099/20)

използването на пестициди, както и рисковете, свързани с тях, продажбите на антимикуробни средства, загубите на хранителни вещества (намаляване на прекомерното използване на торове), площите за биологично земеделие, особеностите на ландшафта, характеризиращи се с високо разнообразие, върху земеделските земи и достъпа до високоскоростен ширококолов интернет в селските райони.

Въз основа на този анализ Комисията изготви **препоръки за 27-те държави членки**, публикувани под формата на 27 работни документа на службите на Комисията, придружаващи настоящото съобщение. Препоръките имат за цел да покажат посоката, която стратегическите планове по ОСП трябва да поемат при изпълнението на конкретните цели на ОСП, за да допринесат съвместно за постигането на целите на Зеления пакт. Като запазват предложената гъвкавост на държавите членки при прилагането на новата политическа рамка, тези препоръки определят ключовите стратегически въпроси, които трябва да бъдат решени незабавно във всяка държава членка, и предоставят насоки за справянето с тях в стратегическите планове по ОСП.

Установената от Европейската комисия методика за подбор на съответните препоръки беше насочена към **ограничен брой препоръки за всяка държава членка**, така че във всеки случай основните приоритети да могат лесно да бъдат определени. Освен това в по-важните за постигането на амбицията на Европейския зелен пакт области на политиката Европейската комисия оцени положението във всяка държава членка⁶ в светлината на целите на ЕС, като по този начин взе предвид усилията, необходими за приноса към общата амбиция.

В препоръките се прави разграничение между усилията, които държавите членки трябва да положат, и се признават икономическите, екологичните и социалните аспекти на устойчивостта с цел насърчаване на иновативни подходи, които да гарантират, че бъдещите стратегически планове по ОСП осигуряват ефективни решения на предизвикателствата по интегриран и териториално балансиран начин. Държавите членки, които вече се справят добре в областите на политиката като биологично земеделие или хуманно отношение към животните, се насърчават да продължат тези положителни тенденции.

Тези препоръки са отправени към държавите членки в рамките на **структуриран диалог**. Заедно с други съображения, които имат отношение към темата, те ще бъдат използвани от Комисията в нейната оценка относно стратегическите планове по ОСП, след като бъдат официално представени от държавите членки въз основа на критериите, посочени в член 106 от проекта на регламент за стратегическите планове по ОСП. Комисията ще отправи коментари към държавите членки като част от процеса на одобрение на техните стратегически планове по ОСП. По време на одобрението и изменението на стратегическите планове по ОСП Комисията ще проверява цялостната съгласуваност на плановете с целите на Зеления пакт.

⁶ Данните, използвани в тази оценка, са включени в приложенията към настоящото съобщение: В приложение I са представени референтните стойности на количествените цели на Зеления пакт (съгласно определеното в стратегията „От фермата до трапезата“ и стратегията за биологичното разнообразие); В приложение II е представено развитието в областта на емисиите на парникови газове от секторите на селското стопанство и земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в ЕС.

2. ПРЕПОРЪКИ ЗА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ПЛАНОВЕ ПО ОСП

В настоящия раздел е представено обобщение на препоръките към държавите членки, като се обръща внимание на общите цели, определени в предложението за регламент за стратегическите планове по ОСП, относно икономическите, екологичните и социалните предизвикателства пред селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и селските райони, както и по отношение на знанията, иновациите и цифровизацията⁷. Той също така предоставя допълнителни елементи за всички държави членки, които са важни за изготвянето на стратегическите планове по ОСП.

2.1. Насърчаване на развитието на интелигентен, устойчив и диверсифициран сектор на селското стопанство и гарантиране на продоволствената сигурност

Основни данни за селското стопанство и селските райони в ЕС

— 10,3 милиона земеделски стопанства, обработващи 157 милиона ha (38 % от сухоземната територия на ЕС), осигуряващи трудова заетост на пълно работно време на 8,8 милиона души (2016 г., 2019 г.)

— обща селскостопанска продукция в размер на 403 милиарда евро (2018 г.) и осигуряващи търговски излишък в хранително-вкусовия сектор в размер на 60 милиарда евро (2019 г.)

— 6,2 милиона земеделски стопанства получават директно подпомагане (2018 г.). 80 % от плащанията отиват при 20 % от бенефициерите

— доходите от селскостопанска дейност в ЕС се равняват на 47 % от брутната работна заплата в икономиката на ЕС (2017 г.)

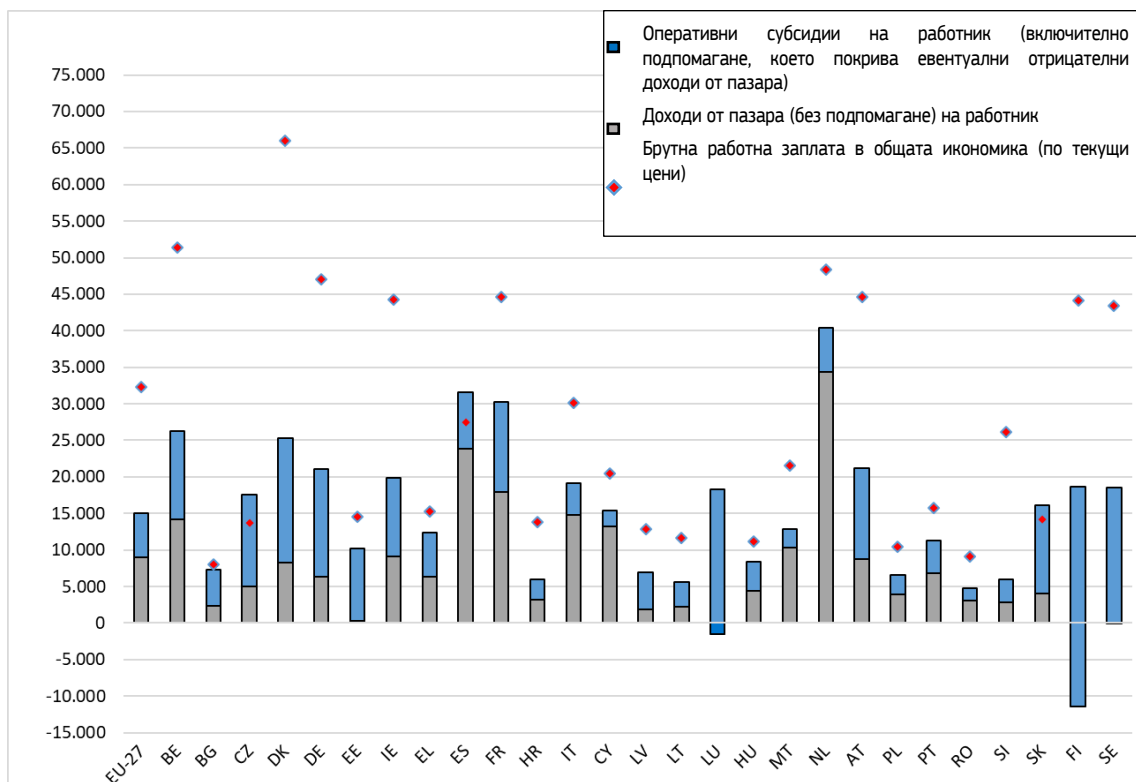
Както се припомня в стратегията „От фермата до трапезата“, ускореното преобразуване на селскостопанското производство, необходимо за изграждане на устойчиви продоволствени системи, изисква икономически жизнеспособен и устойчив селскостопански сектор в ЕС. Анализът показва, че въпреки различията между държавите членки, някои основни икономически предизвикателства трябва да бъдат решени в повечето държави членки с цел ускоряване на зеления преход на европейското селско стопанство и създаване на **нови възможности за развиване на стопанска дейност**. Способността на земеделските стопани да възприемат подобни възможности ще зависи в решаваща степен от икономическата устойчивост на тяхното земеделско стопанство.

В почти всички държави членки **доходите от селскостопанска дейност остават ниски** и под средната стойност за останалата част от икономиката въпреки процеса на окрупняване на земеделските стопанства, който продължава вече няколко десетилетия. Равнището на доходите на земеделските стопанства варира значително между регионите, размера на земеделското стопанство и секторите. Два въпроса обаче бяха многократно повдигани в държавите членки. Първо,

⁷ Препоръките са организирани в съответствие с деветте конкретни цели в член 6 от предложението за регламент за стратегическите планове по ОСП (COM(2018) 392 final). Тези цели са насочени към икономическите, екологичните и социалните аспекти на устойчивостта, отразени в общите цели, посочени в член 5 от гореспоменатото законодателно предложение. Освен това се отделя специално внимание на междусекторната цел относно знанията, иновациите и цифровизацията.

необходимостта да бъде решен въпросът с доходите на малките и средните семейни стопанства и стопанствата, разположени в райони с природни ограничения. Второ, голямата нестабилност на доходите, която се очаква да продължи в краткосрочен и средносрочен план, обусловена до голяма степен от отвореността на пазарите и увеличаването на екстремните метеорологични явления, предизвикани от изменението на климата.

Фигура 1. Доходи на земеделските стопанства в сравнение с останалата част от икономиката (средни стойности 2016—2018 г.)⁸

Забележка: показател за дохода = нетен доход на земеделското стопанство + заплата. Оперативните субсидии обхващат не само директните плащания, но също и всички субсидии за развитие на селските райони, с изключение на инвестиционната подкрепа. Оперативните субсидии обхващат също евентуалните национални помощи и допълнителните средства. Източник: Европейска комисия⁹

Друго предизвикателство е бавният растеж, а в някои случаи дори стагнация на **селскостопанската производителност** в много държави членки. Това се задълбочава допълнително от високите разходи в някои сектори — особено разходите за труд и за земя. Растежът на производителността е от ключово значение за поддържане на конкурентоспособността и увеличаване на доходите на земеделските стопанства, като същевременно трябва да се обърне дължимото внимание на положителното въздействие върху околната среда и климата. Ето защо е от първостепенно значение да се гарантира, че условията за насърчаване на иновациите и високото равнище на обучението и инвестициите в селското

⁸ В Люксембург, Финландия и Швеция, „доходите от пазара“, които представляват доходите, генерирани от селскостопанска дейност, без да се взема предвид публичното подпомагане, са отрицателни. Това означава, че средно приходите от продажба не покриват производствените разходи. В тези случаи оперативните субсидии покриват отрицателните доходи от пазара и представляват нетния доход на земеделското стопанство.

⁹ Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“. *Контекстуални показатели по ОСП С.25 „Земеделски факторен доход“ и контекстуален показател по ОСП С.26 „Земеделски предприемачески доход“*. Доход въз основа на данните на ЕВРОСТАТ [[aact_eaa04](#)], [[aact_ali01](#)] и [[aact_eaa06](#)], като се добави обратно компенсацията на наетите лица към предприемаческия доход и се раздели на общия брой годишни работни единици. Забележка: данни за 2019 г. съгласно оценките. Средна заплата в икономиката въз основа на данните на ЕВРОСТАТ за отработените часове (в хиляди), като се използва вътрешната концепция за наетите лица [[nama_10_a10_e](#)], и данните на ЕВРОСТАТ за работната заплата [[nama_10_a10](#)]. Необходимо е повишено внимание при сравняване на абсолютното равнище на земеделския факторен доход на годишна работна единица (ГРЕ), тъй като той се влияе от различните изчисления в зависимост от националните правила и не е специално проектиран, за да бъде съпоставим между държавите.

стопанство се поддържат и подобряват (особено с оглед на екологичните предизвикателства, посочени в следващия раздел).

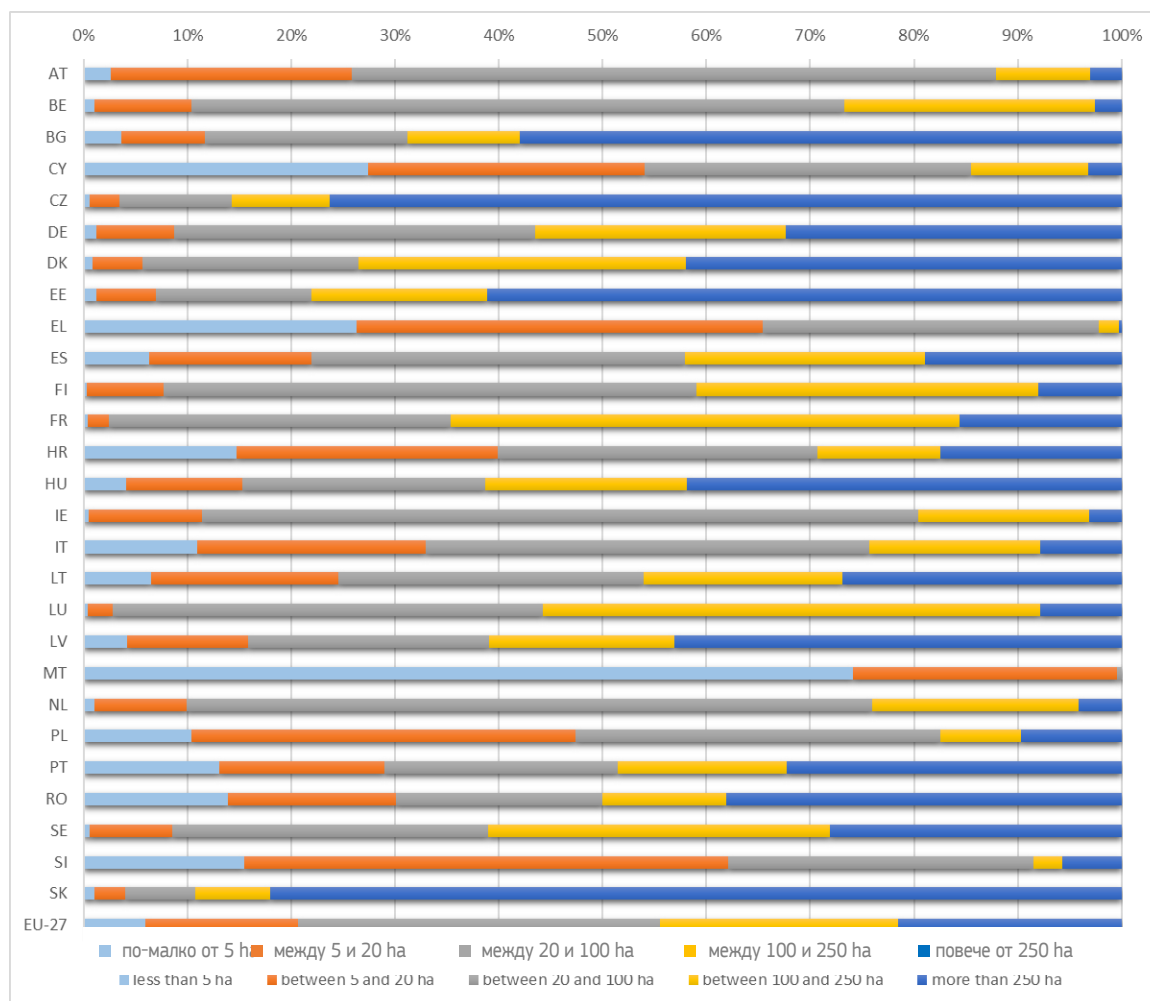
И накрая, икономическата устойчивост на сектора ще зависи и от способността на земеделските стопани да създават и **задържат по-голям дял от добавената стойност във веригата за доставка на храни**. Чрез сътрудничество между земеделските стопани могат да се постигнат икономии от мащаба, както и да се засилят техните позиции за преговаряне във веригата за доставки на храни. В някои сектори и в някои държави членки земеделските стопани не са склонни да участват във вертикалната интеграция или засиленото сътрудничество, например в организации на производители или кооперации.

Бъдещи действия

С цел преодоляване на тези предизвикателства и продължаване на прехода към устойчиво и издръжливо селско стопанство, действията по линия на ОСП следва да се съсредоточат върху **преобразуването и модернизацията на земеделието**, подобряването на стойността, качеството и екологичната устойчивост на селскостопанските и биологичните продукти, и стимулирането на сътрудничество между земеделските стопани във веригата за доставки на храни. Изграждането на селско стопанство, жизнеспособно и устойчиво на заплахи във връзка с икономиката, климата и биологичното разнообразие, е от съществено значение, тъй като бъдещите добиви на земеделските стопани до голяма степен зависят от способността им да се справят с променящия се климат и доброто състояние на природните ресурси. По време на пандемията от Covid-19 системите в сектора на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост на Европейския съюз осигуриха на европейските граждани висококачествени и безопасни храни, като същевременно бяха изложени на натиск и предизвикателства. Въпреки това в предстоящия план за действие при извънредни ситуации с цел гарантиране на доставките на храни и продоволствената сигурност се предвижда да се разгледа по-внимателно въпросът, свързан с устойчивостта на продоволствените системи на ЕС и по-специално на земеделието в ЕС.

В повечето държави членки е необходимо да се премине към **по-справедлива и по-целенасочена система за пряко подпомагане**. Държавите членки следва да отговорят по-добре на нуждите на по-малките и средните земеделски стопанства чрез намаляване на разликите в доходите между стопанствата с различни размери, като използват механизмите, позволяващи ефективно преразпределение, като например ограничаване, намаляване на плащанията и по-специално чрез прилагане на допълнителното преразпределително подпомагане на доходите за устойчивост. В някои държави членки справедливото подпомагане ще включва също и значителен напредък в процеса на вътрешно сближаване. Освен това подпомагането следва да се използва и за справяне със специфичните нужди на земеделските стопанства в определени райони, като например в районите с природни ограничения.

Фигура 2. Дял на директните плащания по класове размери на земеделските стопанства — финансова година 2019

Източник: Европейска комисия. *Разбивка на подпомагането на доходите*. Разпределение на преки помощи за земеделските стопани – ориентировъчни цифри за финансовата година 2019.

В същото време е необходимо да се насърчи и улесни използването от земеделските стопани на **инструменти за управление на риска**, като се подкрепят **инвестициите в иновативни решения** (например оптимизиране на оползотворяването на селскостопанските продукти и производствените фактори в кръговата икономика на биологична основа) и се подобри **достъпът до финансиране** чрез по-ефективно използване на възможностите в рамките на политиката за развитие на селските райони.

И накрая, усилията за развитие и укрепване на **сътрудничеството между производителите**, включително чрез новите инструменти по бъдещите **секторни програми**, трябва да продължат, като същевременно се увеличат усилията за подобряване на прозрачността на веригата за доставки. Освен това потенциалът за увеличаване на добавената стойност на селскостопанските продукти може също да бъде оползотворен чрез **схемите за качество** на ЕС, по-специално в светлината на повишаване на информираността на потребителите и търсенето на по-здравословни и по-устойчиви продукти и методи на производство.

Чрез редица подходи и комбинации всички тези инструменти могат да гарантират подобряване на доходите и жизнеспособността на земеделските стопанства, като в същото време осигуряват устойчиво използване на ресурсите и задоволителен отговор на предизвикателствата в резултат от изменението на климата и загубата

на биологично разнообразие. Новите стратегически планове по ОСП ще позволят на държавите членки да приспособят инструментите към специфичното положение в техните сектори на селското стопанство (с различни селскостопански структури и почвено-климатични особености), като същевременно гарантират равнопоставени условия на конкуренция.

2.2. Укрепване на грижите за околната среда и действията в областта на климата и принос за постигането на целите на Съюза, свързани с околната среда и климата

Основни данни за селското стопанство и селските райони в ЕС

— 8 % от земеделската земя в ЕС се обработва по правилата на биологичното земеделие (2018 г.)

— 10,1 % от емисиите на парникови газове в ЕС произхождат от селското стопанство (2018 г.)

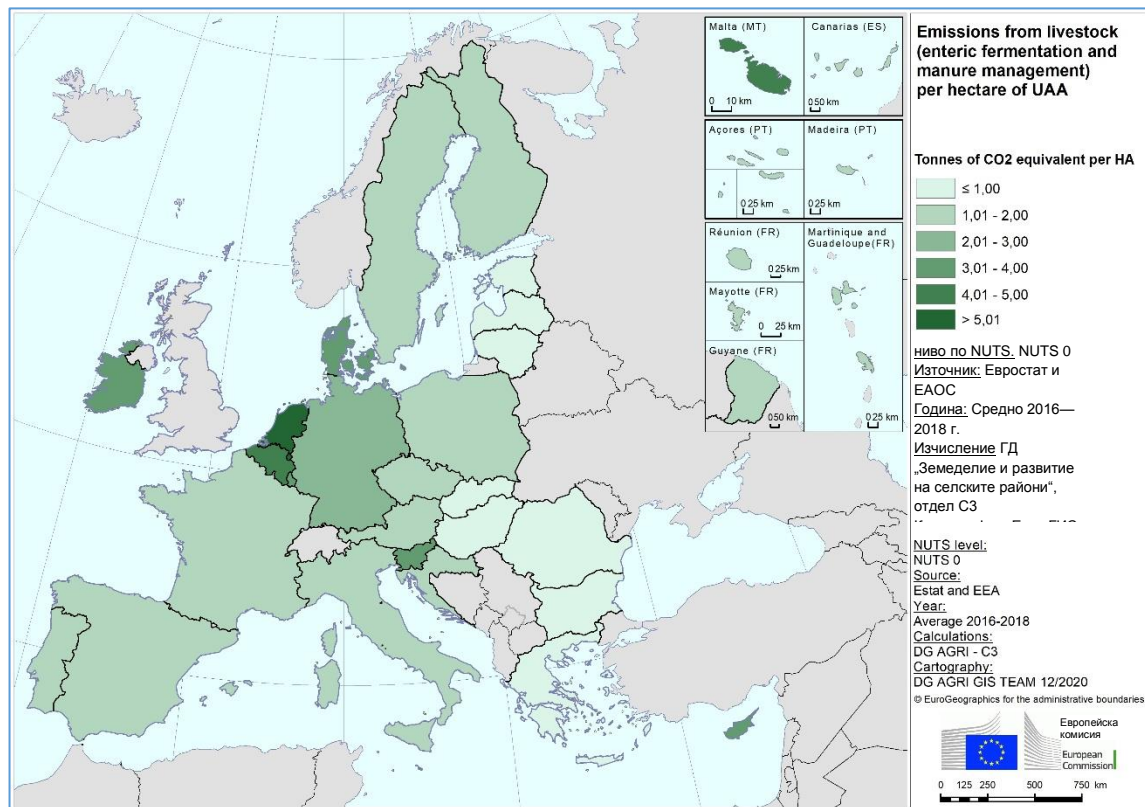
— 13,3 % от станциите за наблюдение на подземни води са отчетли надвишаване на концентрацията от 50 mg нитрати на литър (2012–2015 г.)

— 12 % от зависещите от селското стопанство полуестествени местообитания се оценяват като в „добро“ (2013–2018 г.)

Секторът на селското стопанство в ЕС (и до известна степен секторът на горското стопанство) продължава да създава и да се изправя пред значителни предизвикателства по отношение на околната среда и климата.

В контекста на поставените от Съюза по-амбициозни цели за тяхното намаляване в бъдеще, спадът на **емисиите на парникови газове** от селското стопанство в ЕС е в застой през последните години и дори се е увеличил в някои държави членки — независимо дали те произхождат от животновъдството или от управлението на почвите. Освен това **улавянето на въглерод** в земята и горите е намаляло през последните години и е налице значителен риск от загуба на въглерод в някои видове земи (особено в торфищата). Производството на **енергия от възобновяеми източници** от селското и горското стопанство се увеличава, което отчасти засилва конкуренцията за земеделски земи и производство, но варира значително в отделните държави членки. Налице е и важен неизползван потенциал за **енергийна ефективност** в селското стопанство.

Карта 1. Емисии на парникови газове от животновъдството и от ентеричната ферментация в ЕС по производствени фактори

Междувременно **изменението на климата и загубата на биологично разнообразие** продължават и селското стопанство е силно уязвимо за въздействието им (лоши реколти и изсъхване на горите, причинени от суши, бури, наводнения, или нашествие от вредители и поява на болести) и е изправено пред нарастващи рискове, свързани с климата. Държавите от ЕС все повече осъзнават необходимостта от **адаптиране** към изменението на климата и обръщане на процеса на загуба на биологично разнообразие. Действията в тези области са спешни.

Макар **горските** площи в ЕС да се увеличават и днес горите да покриват 45 % от цялата сухоземна територия на ЕС, горите са подложени на нарастващ натиск в резултат на изменението на климата. Допълнителен натиск произтича от изоставянето на земите в селските райони, липсата на управление и разпокъсаността вследствие на промени в земеползването, увеличената интензивност на управлението поради нарастващо търсене на дървесина, горски продукти и енергия, инфраструктурните промени, урбанизацията и усвояването на земя. Необходимо е да се увеличи количеството и качеството на европейските гори предвид тяхната решаваща роля за биологичното разнообразие, постигането на неутралност по отношение на въглеродните емисии до 2050 г. и биоикономиката.

Въпреки значителните подобрения, наблюдавани през последните години¹⁰, предизвикателства по отношение на **управлението на природните ресурси**

¹⁰ Например емисиите на амоняк са намалели с 26 % от 1990 г. до 2018 г. (Източник: ЕАОС), според оценките, почвената ерозия от вода е намалела в ЕС средно с 9,5 % през последното десетилетие и с 20 % за обработваемите земи (Източник: Panagos, et al., 2015 г., <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2015.08.012>). На равнището на ЕС концентрацията на нитрати и

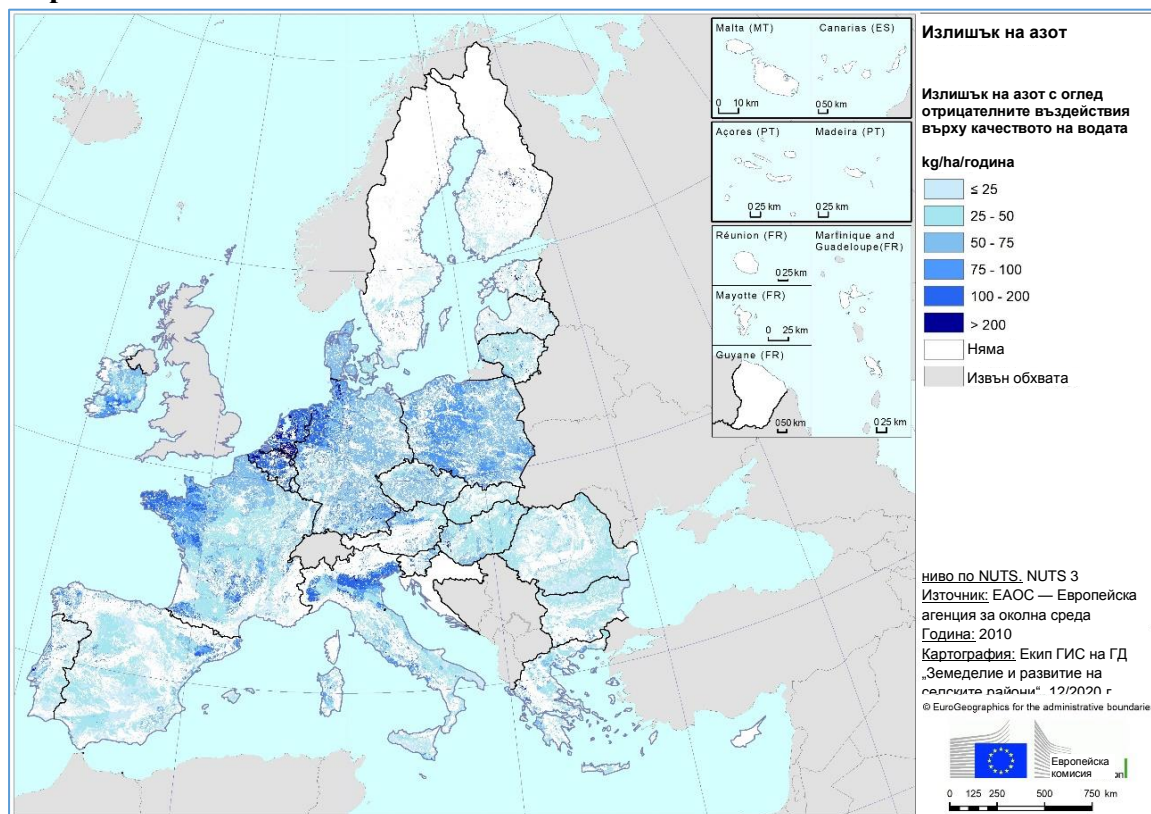
очевидно продължават да съществуват. Селското стопанство е основен източник на емисии на **амоняк**, газ, който е особено вреден замърсител на въздуха и допринася за замърсяването с твърди частици дори в градските райони, а емисиите в някои държави членки се увеличават — в някои случаи надхвърлят законоустановените граници.

Някои практики за управление на земята и изменения на земната покривка оказват значителен натиск върху здравето и качеството на почвите. Качеството на селскостопанските **почви** в ЕС все повече се влошава поради ерозия, уплътняване, засоляване вследствие на замърсяването, опустиняване и загуба на органичните вещества и биоразнообразието на почвите, макар и със сигурност не навсякъде с еднаква тежест. Подобни процеси на влошаване водят и до значителни загуби на селскостопански добиви.

Независимо че е отбелязан известен напредък, замърсяването с **нитрати** от селското стопанство продължава да бъде едно от най-големите натоварвания върху водната среда. В много райони прекомерното използване на азот и фосфор от животински тор и неорганични торове (както и пестициди) създава проблеми по отношение на замърсяването на водата, биологичното разнообразие и качеството на въздуха. Въпреки че положението в някои държави членки като цяло е задоволително, съществуват много места с лошо качество. Все по-голям брой държави членки страдат от **недостиг на вода**, често причинен от прекомерно водочерпене за селското стопанство. В много райони изменението на климата допълнително ще задълбочи проблема с достъпа до вода.

фосфати в реките е намаляла съответно с 9 % и 17 % през периода 2006—2016 г. (средно 3 години) (Източник: ЕАОС). В същото време използването на азотни и фосфорни торове леко е намаляло от 2008 г. и 2018 г. (Евростат ([aei_fm_usefert](#))).

Карта 2. Внесено в земеделските земи в ЕС количество азот

Източник: ЕАОС (2019 г.)¹¹

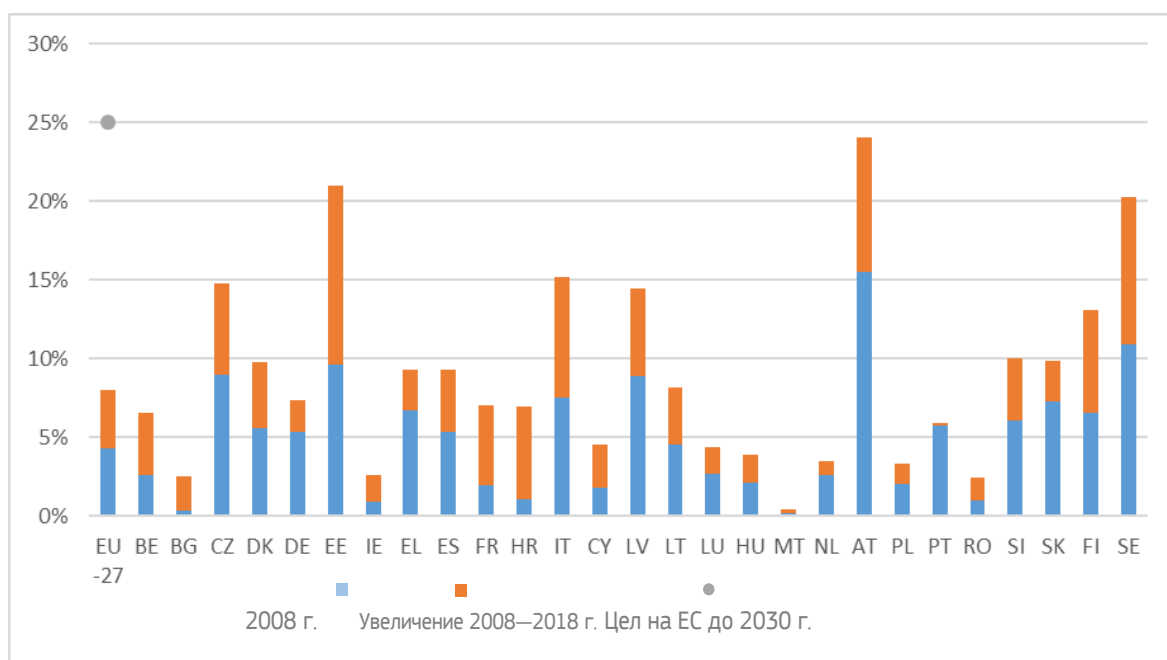
По отношение на **силната загуба на биологично разнообразие в селскостопанските райони**, доказателствата сочат продължаващо намаляване в целия ЕС на **популациите от видовете птици, живеещи върху земеделски земи**, на **опрашителите** (които са ключови за екосистемните услуги) и **влошаване на състоянието на земеделските местообитания**. Някои земеделски местообитания, до голяма степен формирани от селскостопанската дейност, са от съществено значение за дивите животни. Проблемът произтича от високата интензивност на селското стопанство¹², от недостатъчното управление или от изоставянето на земеделската земя. Интензификацията на селското стопанство и окрупняването на земеделските стопанства все повече допринасят за загубата на значителен дял от ценните **особености на ландшафта** (например живи плетове, ивици с цветя,

¹¹ De Vries, W., P.F.A.M. Römkens J. Kros, J.C Voogd, G. Louwagie и L Schulte-Uebbing, 2019 г. *Impacts of nutrients and heavy metals in European agriculture*. Current and critical inputs in view of air, soil and water quality. (Въздействие на хранителните вещества и тежките метали върху европейското селско стопанство. Текущи и критични внесени количества с оглед качеството на въздуха, почвите и водата.) Доклад на ETC/ULS (ЕТЦ за системи, свързани с градското устройство, почвите и земята) (в пресата). Излишъкът на азот (N) в ЕС-27 за 2010 година бе изчислен като общо внесено количество N от торове, оборски тор, твърда биоматерия, култури, които обогатяват почвата с азот, и азотни отлагания, минус усвояване на N по модела INTEGRATOR. Превिшаването на критичното количество N, внесено в земеделските земи в ЕС-27 за 2010 година, бе изчислено като общо внесено количество N от торове, оборски тор, твърда биоматерия, култури, които обогатяват почвата с азот, и азотни отлагания, минус критични внесени количества N с оглед на неблагоприятните въздействия върху качеството на водата. Критичното внесено количество N се основава на критична концентрация на N в повърхностното оттичане от 2,5 mg N/l.

¹² Освен въздействието на изменението на климата, инвазивните видове, прекомерният добив на природни ресурси, замърсяването и т.н.

водоеми, тераси), както и угари, екстензивно управлявани затревени площи или влажни зони, които бяха характерни за земеделския ландшафт. Заедно с нарастващото използване на агроекологични практики, които допринасят за защитата на околната среда, земеделските стопани в някои държави членки с ентузиазъм възприеха **биологичното земеделие**, но в други неговото прилагане продължава да е крайно ограничено.

Фигура 3. Биологично земеделие в държавите членки на ЕС (дял на използваната земеделска площ, напълно преобразувана и в процес на преобразуване към биологично земеделие)

Източник: ЕВРОСТАТ [[org_cropar_h1](#)] и [[org_cropar](#)]¹³

Бъдещи действия

Като цяло решенията на много от тези предизвикателства се крият в „**по-интелигентното**“, **по-прецизното** и **по-устойчивото земеделие**, което се основава по-силно на знанията и (цифровите) технологии — за съвместно производство на повече частни стоки и обществени блага в областта на околната среда с използване на по-малко суровини и с по-малко отрицателни външни ефекти.

Наред с други неща, това следва да включва по-добро **управление на хранителните вещества** и засилено взаимодействие между секторите на животновъдството, растениевъдството и горското стопанство (полезно за смекчаване на изменението на климата, качеството на въздуха и биологичното разнообразие), по-точно и следователно **намалено използване на продукти за растителна защита**, както и разработване на алтернативни методи за растителна защита, подобрения в **управлението на животновъдството и оборския тор** (с акцент върху ентеричната ферментация за намаляване на емисиите на метан) и **по-ефективно напояване** (което, ако се използва подходящо, може да облекчи натоварването върху оскъдните водни ресурси). **Земеделието с интензивно**

¹³ Европейска комисия. *Контекстуален показател по ОСП С.19 Земеделска площ за биологично земеделие*. Въз основа на ЕВРОСТАТ [[org_cropar_h1](#)] в комбинация с [[apro_cpsh1](#)], и [[org_cropar](#)]. Данните за Хърватия са за 2019 г.

използване на знания може също така активно да подпомогне създаването и поддържането на местообитания — например чрез подходящ **сеитбооборот**, включително бобови култури. **Създаването и опазването на видове и особености на ландшафта, характеризиращи се с голямо разнообразие**, върху земеделски земи е важно за възстановяването на биоразнообразието, което в дългосрочен план подобрява земеделската производителност, предотвратява ерозията и изтощаването на почвите, филтрира въздуха и водата, подпомага адаптирането към климата и също така помага на земеделието и горското стопанство да реализират значителния си потенциал на **въглеродни поглътители**.

Много от тези подходи могат да се превърнат и в **икономически ползи за земеделските стопани**. Залесяването и повторното залесяване при строго спазване на екологичните принципи в полза на биологичното разнообразие, възстановяването и устойчивото управление на горите могат да допринесат за смекчаване на последиците от изменението на климата чрез увеличаване на нетните поглъщания на CO₂, чрез запазване на запасите от въглерод и чрез осигуряване на ресурси за кръговата биоикономика, като същевременно генерират допълнителни ползи, включително за биологичното разнообразие и адаптирането към изменението на климата. По този начин земеделските и горските стопани могат да бъдат пряко възнаградени за екологичните и климатичните действия (включително чрез улавяне на въглероден диоксид), като се създадат нови възможности за стопанска дейност в селските райони. Прилагането на мерки за енергийна и ресурсна ефективност, като например насърчаване на енергоспестяването в стопанствата и технологиите за възобновяема енергия от малък мащаб, също може да подпомогне селскостопанския сектор. Съществува **широк набор от инструменти на ОСП**, които могат да помогнат за прилагането на тези стъпки на практика, във взаимодействие с другите европейски и национални политики и съответното законодателство в областта на околната среда, климата и енергетиката. Инструментите включват не само различните видове **екологични плащания въз основа на площ** — сред които новите екосхеми, заедно с дългосрочните плащания по стълб II на ОСП — но също така и елементите на **условност** и подкрепата за **изграждане на знания, инвестиции, иновации и сътрудничество**.

Държавите членки ще определят действителното съдържание на действията в областта на околната среда и климата в основните изисквания, екосхемите и плащанията за развитие на селските райони. Заедно те образуват така наречената „**екологосъобразна архитектура**“. Въз основа на подходящо планиране и резултатите от минали периоди **държавите членки трябва да изберат и да комбинират тези различни инструменти на ОСП**, за да постигнат ясни резултати по отношение на околната среда и климата.

Каре 1. Примери за възможни екосхеми

Комисията установи **примери на възможни екосхеми с цел подкрепа за държавите членки** по пътя към ефикасни стратегически планове по ОСП. Те са в съответствие със стратегията „От фермата до трапезата“ и стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., имат потенциала да допринесат за много от нейните цели и не засягат бъдещите правила по тази тема. Например държавите членки могат да използват екосхеми с цел подкрепа за следните земеделски практики:

- **агролесовъдството** чрез подпомагане на земеделските стопани, например да поддържат минимална гъстота на дърветата върху парцелите или да се

грижат за дърветата по начин, който осигурява максимална полза за птиците и насекомите.

- **агроекологията** чрез подпомагане на земеделските стопани, например да използват естествени вещества като продукти за растителна защита или да прилагат системи за отглеждане на култури, които надхвърлят минималните задължителни изисквания за сеитбооборот. Биологичното земеделие е пример за агроекология.
- **прецизното земеделие** чрез подпомагане на земеделските стопани, например за изготвяне на план за управление на хранителните вещества, който — благодарение на технологиите и анализа на данните in-situ — осигурява данни в реално време и бързи коригиращи действия. Тези технологии допринасят за намаляване на суровините и емисиите.
- **улавянето на въглерод** чрез подпомагане на земеделските стопани, например да не разорават и да намалят обработката на почвата (консервационно земеделие), да възстановяват отводнените торфища, да запазват затревените площи и да създават и поддържат особености на ландшафта, характеризиращи се с високо разнообразие, включително, наред с другото, живи плетове, буферни ивици, неплододайки дървета и водоеми.

2.3. Укрепване на социално-икономическата структура на селските райони и решаване на социалните проблеми

Основни данни за селското стопанство и селските райони в ЕС

— 5,1 % от управителите на земеделските стопанства в ЕС са на възраст под 35 години (2016 г.)

— БВП на глава на населението в селските райони е 74 % от средната стойност за ЕС (2014 г.)

— 17 % намаляване на хармонизирания показател за риска № 1 по отношение на пестицидите (2011—2018 г.)

Успешното започване на **прехода**, посочен в стратегията „От фермата до трапезата“, ще изисква съгласувани усилия и ангажиране на участниците на цялата територия на ЕС. Селските райони предлагат особен потенциал в това отношение, тъй като са дом или място на дейност на земеделски и горски стопани, предприемачи и потребители и съсредоточават голяма част от природните ресурси и екосистемите на Европа. Отключването на този **потенциал означава стартиране на един благоприятен цикъл на развитие, при който новосъздадените икономически възможности водят до положителна динамика**, като например намаляване на бедността, безработицата и по-добър достъп до услуги **във всички части на селското общество**.

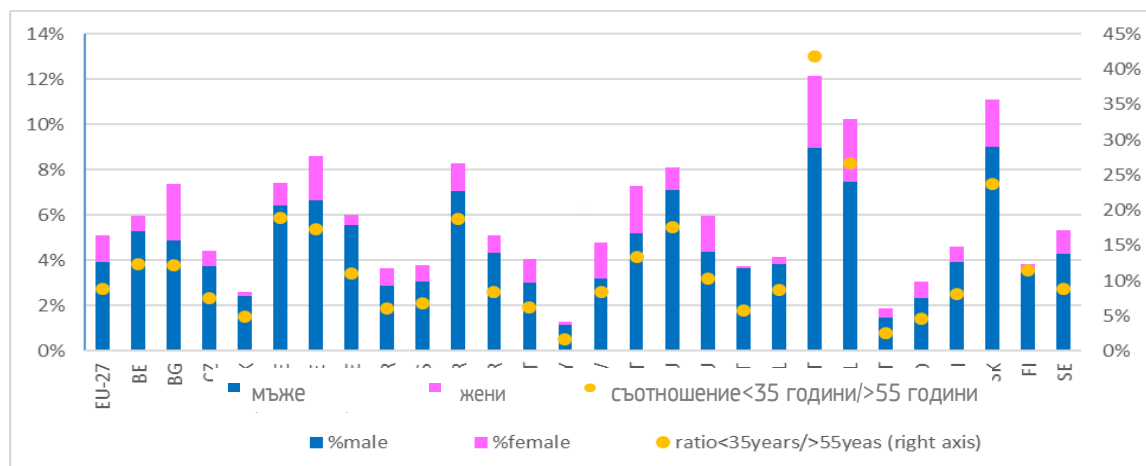
Става въпрос за създаване на перспективи, включително за най-уязвимите райони и обществени групи, така че гражданите да се възползват от привлекателните селски райони и — в съответствие със стратегията „От фермата до трапезата“ — за осъществяване на справедлив преход. Селските райони крият много възможности, но в много части на Съюза те се характеризират със структурни слабости или неизползван потенциал. Въпреки че обстоятелствата се различават в рамките на

държавите членки и между тях, някои предизвикателства се повтарят. В много държави членки селските райони изостават по отношение на доходите на глава на населението, достъпа до основна инфраструктура и услуги, както и подходящото проучване на потенциала на биоикономиката.

Рискът от бедност и социалното изключване, както и неблагоприятните условия на заетост и **безработицата**, които засягат особено жените, младежите и уязвимите групи, също са повтаряща се характеристика на селските райони в Съюза. В резултат на това селските райони в много държави членки са обект на обезлюдяване и/или тенденция на застаряване на населението, което изисква ефективни решения за привличане на млади хора, включително в селскостопанския сектор.

През последното десетилетие делът на **младите земеделски стопани** в общото население, заето в селското стопанство, е намалял, докато този на земеделските стопани на възраст над 55 години се е увеличил. Това включва важен **компонент, свързан с въпросите на пола**, тъй като делът на младите жени земеделски стопани е особено нисък. **Достъпът до земя, финансирането и ефективните консултантски услуги** са най-важните предизвикателства за развитието на стопанска дейност.

Фигура 4. Млади земеделски стопани във всички държави членки на ЕС — дял на управителите на земеделски стопанства на възраст под 35 години през 2016 г.

Източник: ЕВРОСТАТ [[ef_m_farmang](#)] ¹⁴

Селското стопанство на ЕС също играе важна роля за **реагиране на обществените изисквания по отношение на храните и здравето** в съответствие с целите на стратегията „От фермата до трапезата“ за преобразуване на продоволствените системи на ЕС чрез справяне с техните въздействия, включително екологични, социални/здравни и икономически. Като се има предвид постигнатият в много области на равнището на ЕС напредък, **предизвикателства очевидно продължават да съществуват, когато става въпрос за намаляване на използването на суровини, по-специално химически пестициди, торове и антимикробни средства в селското стопанство, както и за подобряване на здравето на животните и хуманното отношение към тях, укрепване на биологичната сигурност, засилване на защита на растенията от нововъзникващи вредители и болести, насърчаване на по-устойчивото и по-здравословно потребление на храни (като увеличаване на консумацията на пресни плодове и зеленчуци) и намаляване на загубата и разхищението на храни.** Както се посочва в стратегията на ЕС „От фермата до трапезата“, настоящите модели на потребление на храна в ЕС са неустойчиви както от гледна точка на здравето, така и от гледна точка на околната среда. Продоволствената среда, която също е повлияна от мерките по линия на ОСП, трябва да подкрепи преминаването към начин на хранене с продукти от растителен произход в съответствие с националните препоръки за здравословно хранене, така че да допринесе за постигането на целите както в областта на екологичната устойчивост, така и на здравето.

¹⁴ Европейска комисия. *Контекстуален показател по ОСП С.23 Възрастова структура на ръководителите на стопанствата.* Въз основа на ЕВРОСТАТ [[ef_m_farmang](#)]

Фигури 5 и 6. Антимикробни средства (в mg/PCU) и пестициди (ХПР № 1) в ЕС

Източник: ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ по данни на Европейската мрежа за надзор на

Бъдещи действия

Справянето с пакета от структурни предизвикателства и **създаването на благоприятна динамика в селските райони** ще изисква мобилизиране на съчетание от публични и частни ресурси и инициативи, като се използва ОСП, както и други европейски политики и фондове¹⁵, в рамките на подкрепяща правна среда. Целевите и интегрирани инвестиции както във физически, така и в човешки капитал ще бъдат от особено значение, наред с други неща, за подобряване на бизнес средата, за насърчаване на кръговата и биоикономиката и за запазване и развитие на инфраструктурата и услугите, необходими за диверсифицирана икономика. Особено внимание е необходимо за тези територии и заинтересовани страни, които са в най-голяма нужда.

В съответствие с наскоро приетата Стратегия за равенство между половете¹⁶, на всички държави членки се препоръчва да гарантират, че техните стратегически планове по ОСП включват целенасочени мерки за посрещане на специфичните нужди на **жените** в селското стопанство и селските райони и за гарантиране на укрепването на равенството между половете в сектора на селското стопанство. Особено внимание трябва да се обърне на предоставянето на висококачествени услуги за грижи за деца в селските райони и на преодоляването на неравенството между половете, по-специално в областта на заетостта.

Държавите членки трябва да осигурят защитата на **селскостопанските работници**, особено когато става въпрос за несигурен, сезонен и недеклариран труд. Това ще изиграе основна роля за постигане на резултати в областта на зачитането на правата, залегнали в законодателството, което е съществен елемент от справедливата продоволствена система на ЕС, предвидена в стратегията „От фермата до трапезата“.

Усилията за насърчаване на смяната на поколенията в селското стопанство ще трябва да **подкрепят инвестициите** в основна инфраструктура и услуги, както и в икономическа диверсификация (например в земеделските стопанства или в рамките

¹⁵ В съответствие с член 174 от ДФЕС.

¹⁶ COM(2020)152 final

на биоикономиката), да улеснят достъпа до финансиране, както и до специфични знания/съвети за новосъздадени предприятия за селскостопанска дейност, да се насочат към пречките за наследяване и да подкрепят сътрудничеството между поколенията земеделски стопани, включително наследяването на земеделските стопанства. Засегнатите държави членки също ще обърнат специално внимание на областите със специфични нужди и уязвимост, като най-отдалечените региони, посочени в член 349 от ДФЕС.

Икономическите възможности могат да произтичат и от **по-доброто съответствие между селскостопанското производство и променящите се изисквания на потребителите**. Във връзка с целта на Зеления пакт на ЕС за намаляване на продажбите на антимикробни средства с цел борба с антимикробната резистентност са необходими съгласувани усилия за по-нататъшно намаляване на употребата им в редица държави членки чрез инструменти, които насърчават най-добрите практики за намаляване и разумна употреба на антимикробни средства, обучение и консултантски услуги, заедно с подобряване на управлението на животновъдството, биологичната сигурност, профилактиката и контрола на инфекциите.

Тези мерки от своя страна ще допринесат също и за **подобряване на здравето на животните и биологичната сигурност**. За постигане на целта за намаляване на използването на химически пестициди, както и рисковете, свързани с тях, по-голямата част от държавите членки трябва да дадат своя принос чрез насърчаване на **въвеждането на интегрирано управление на вредителите, прецизното земеделие и преминаването към по-малко опасни продукти за растителна защита**.

Държавите членки следва също да положат значителни усилия за **преминаване към по-здравословни, по-екологично устойчиви начини на хранене** в съответствие с националните препоръки за здравословно хранене и да обмислят по какъв начин техните стратегически планове по ОСП могат да допринесат за **по-здравословна продоволствена среда**, както и да обърнат внимание на **загубата и разхищението на храни**.

2.4. Стимулиране и споделяне на знанията, иновациите и цифровизацията в селското стопанство и селските райони

Основни данни за селското стопанство и селските райони в ЕС

— 60 % от домакинствата в селските райони имат достъп до високоскоростен ширококолов интернет (2019 г.)

— 32 % от управителите на земеделски стопанства са преминали основно или пълно ниво на обучение в областта на селското стопанство (2016 г.)

Знанията и иновациите играят ключова роля в подпомагането на земеделските стопани и селските общности с цел справяне с предизвикателствата на днешния и утрешния ден. Научните изследвания и иновациите, цифровизацията и новите технологии ще бъдат сред основните фактори, движещи прехода към по-устойчиви и по-здравословни продоволствени системи.

Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ ще бъде разгърната, за да допълни значителните по обем знания и текущи

изследвания в областта на селското стопанство. Тези знания обаче често остават разпокъсани и не се прилагат ефективно на практика, въпреки че секторът на селското стопанство има значителен и недостатъчно използван иновационен капацитет.

Държавите членки следва да използват бъдещите стратегически планове по ОСП в подкрепа на програмата „Хоризонт Европа“ и нейните партньорства и мисии, което ще донесе значителен принос за Европейския зелен пакт. По-специално мисията **Грижата за почвите е грижа за живота**, както и мисията: **Устойчивост на Европа към изменението на климата** са от голямо значение за селското стопанство и селските райони.

Системата за трансфер на знания и иновации в селското стопанство (ТЗИСС), която осигурява ефективни потоци от знания между участниците в нея, ще бъде от съществено значение за постигане на конкретните цели на ОСП и за постигане на целите на Зеления пакт. В отговор на нарастващите информационни потребности на земеделските стопани, интегрирането на всички консултанти в рамките на системата ТЗИСС и услугите за подкрепа на иновациите ще гарантират въвеждането на приложими научноизследователски и иновационни решения.

Основният инструмент за ускоряване на иновациите на терен ще бъде **Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост** (ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост), и по-специално неговите оперативни групи, т.е. иновативни проекти в селското стопанство и други дейности, свързани със селското стопанство и селските райони (околна среда, климат, биологично разнообразие, продоволствени и непродоволствени системи и т.н.).

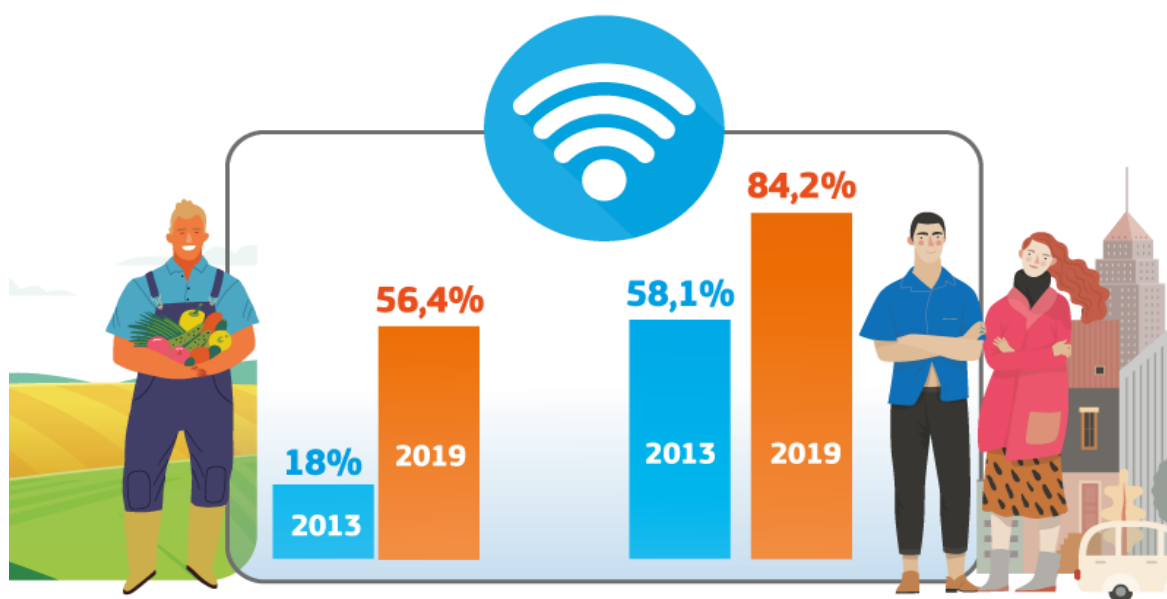
Държавите членки трябва да се **включат в цифровия преход** на селскостопанския сектор, като **използват технологичния капацитет на ЕС** в областта на цифровите технологии и инфраструктура и технологиите и инфраструктурата за данни, както и сателитното наблюдение, прецизното земеделие, услугите за геолокация, автономните селскостопански машини, дроновете и т.н., с цел по-добър мониторинг и оптимизиране на селскостопанските производствени процеси и прилагането на ОСП. Наличието на **високоскоростна и надеждна интернет връзка в селските райони**, придружено от развитието на цифрови умения, е от решаващо значение за създаването на възможности за разработване на всички бъдещи интелигентни решения за нашето селско стопанство, за стопанската дейност и общностите в селските райони. Високоскоростният интернет ще бъде средство за предоставяне на по-добри информационни, образователни и здравни услуги, което също ще създаде възможност за смяна на поколенията в селското стопанство и развитие на модерна икономика в селските райони. В тази област все още е необходимо да се положат значителни усилия в редица държави членки. Стратегиите за интелигентна специализация също са важен фактор за отключване на потенциала за иновации на селските райони.

Едновременно с това **административните системи на държавите членки трябва да бъдат модернизираны**, за да се даде възможност за интегрирането на широк спектър от **цифрова информация** и за използването на цифрова информация (независимо дали чрез изкуствен интелект или анализи на данни и подходи на моделиране) с цел намаляване на разходите, разбиране на ефективността на политиката и същевременно подобряване на услугите и ползите за населението в селските райони. Развиването на потенциала на **Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК)** въз основа на настоящите ѝ компоненти би

могло да подкрепи усилията на публичната администрация в тази област. Тези подобрения следва да помогнат на държавите членки да гарантират, че земеделските стопани имат достъп до система на поземлени регистри, която им дава възможност да се уверят, че могат да подадат заявление за подпомагане за земя, на която имат законно право, и гарантира, че земята, за която са подали заявление, е на тяхно разположение.

Използването на цифрови технологии е от съществено значение за повишаване на икономическите и екологичните показатели на сектора, на селските райони и за модернизирването и опростяването на администрациите по линия на ОСП, проверките по ОСП и докладването за изпълнението на ОСП.

Фигура 7. Високоскоростна широколентова мрежа в ЕС — домакинства в селските райони/национални домакинства

Източник: Отделни показатели по DESI [[desi_1b1_fbbc](#)]¹⁷

¹⁷ Европейска комисия. *Индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI)*. Отделни показатели по DESI — 161 Високоскоростна широколентова мрежа от ново поколение (NGA) [[desi_1b1_fbbc](#)].

3. КЪМ ПРИГОДНИ ЗА ЦЕЛТА СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАНОВЕ ПО ОСП

3.1. Интегриране на Зеления пакт в стратегическите планове по ОСП

Предоставените препоръки са първа стъпка в процеса на интегриране на Европейския зелен пакт в бъдещите стратегически планове по ОСП. Оценката, предоставена в различните работни документи на службите на Комисията, и данните, използвани за настоящата оценка,¹⁸ предлагат добра основа за държавите членки да определят по количествен начин потенциалния си принос към общата амбиция.

Предложението за регламент за стратегическите планове по ОСП предвижда държавите членки да изготвят **стратегия за интервенции** по всяка от деветте конкретни цели, която да включва **целите** (на равнището на показателите за резултати) и **най-подходящите интервенции**. Стойността на тези цели и подборът и проектирането на интервенциите ще бъдат обосновани въз основа на **оценката на потребностите**.

Препоръките (и анализът, който ги обосновава) ще улеснят оценката на потребностите по всяка специфична цел. В същото време **от държавите членки се изисква да определят изрични национални стойности за различните цели на Зеления пакт**.

Националните стойности ще превърнат общата амбиция на всяка от целите на Зеления пакт в конкретни стремежи на национално равнище. Тези количествено определени стойности ще позволят на държавите членки да обяснят как планират да допринесат към амбицията на ЕС, заложена в Зеления пакт, и следователно да посочат ясно посоката на усилията, които трябва да се положат на национално равнище. Тези изрични национални стойности следва да вземат предвид усилията, положени през последните години, настоящото положение и потенциала за подобрене, като отчитат специфичното положение във всяка държава членка. Когато е уместно, държавите членки следва да осигурят съгласуваност с вече съществуващите национални стратегии или цели, произтичащи от други инструменти за планиране и правни задължения. Определянето на националните стойности ще помогне на държавите членки при оценката на потребностите и при определянето на целите на стратегическия план по ОСП на равнището на показателите за резултат.

В рамките на структуриран диалог Европейската комисия ще подкрепя държавите членки в този процес преди официалното приемане на стратегическите планове по ОСП.

Разглеждането на всички национални стойности заедно ще даде възможност да се прецени дали ЕС като цяло е на път да постигне тези цели на Зеления пакт. По време на одобрението и изменението на стратегическите планове по ОСП Комисията ще проверява цялостната съгласуваност на стойностите на държавите членки с целите на Зеления пакт. Напредъкът към постигането на тези цели на

¹⁸ Вж. приложенията към настоящото съобщение.

Зеления пакт на равнището на държавите членки ще бъде наблюдаван чрез рамката за оценка, предложена за бъдещата ОСП¹⁹.

3.2. Изготвяне на ефективни стратегически планове по ОСП

Бъдещите стратегически планове по ОСП не са просто инструменти за планиране. Те са основата на ново управление със засилено сътрудничество между различните нива на правителството и повече откритост и прозрачност по отношение на европейското общество. Въз основа на препоръките в 27-те работни документа на службите на Комисията Европейската комисия ще засили структурирания диалог с държавите членки, като предостави допълнителни насоки и увеличи подкрепата за изготвянето на 27-те стратегически плана по ОСП. Комисията също така ще засили тази подкрепа чрез публично споделяне на подходящи документи относно начина, по който възнамерява да оцени стратегическите планове по ОСП²⁰.

Съгласно предвиденото в член 94 от предложението за регламент за стратегическите планове по ОСП, необходимо е компетентните **органи в областта на околната среда и климата** да се ангажират по ефективен начин в подготовката на аспектите на плана, свързани с околната среда и климата.

Държавите членки трябва да осигурят прозрачност при изготвянето и изпълнението на стратегическите планове по ОСП. Те трябва да гарантират, че интервенциите се основават на **обективни и недискриминационни критерии**, че са съвместими с вътрешния пазар и не нарушават конкуренцията. В същото време, когато определят критериите за подбор, държавите членки ще се стремят да гарантират насоченост на подпомагането в съответствие с целта на интервенцията, **равно третиране на кандидатите**, по-добро използване на финансовите ресурси и **избягване на конфликт на интереси**.

Преходът изисква също така допълнителни усилия, с които да се гарантира, че всички различни политики, прилагани на една и съща територия, допринасят по съгласуван и интегриран начин за устойчивите продоволствени системи. Това включва също и връзките между селските и градските райони, както и подходите по отношение на функционалните райони, които трябва да бъдат засилени. В допълнение, амбицията за запазване на биологичното разнообразие в земеделските земи например изисква държавите членки да не финансират инвестиции и селскостопански практики с отрицателно въздействие върху околната среда.

Освен това стратегическото планиране по ОСП следва да гарантира съгласуваност и взаимно допълване с **другите фондове на ЕС** (по-специално с политиката на сближаване), за да се избегне двойното финансиране и да се подобри общата ефективност на инвестициите. Всички фондове на ЕС трябва да работят в пълно взаимодействие и да допринасят за целите, определени в Европейския зелен пакт. Териториалните инструменти (като водено от общностите местно развитие) и трансграничното сътрудничество следва да бъдат допълнително засилени. Следва да се обърне внимание и на специфичните за всяка държава препоръки, отправени в контекста на **цикъла на европейския семестър**, както и на ключовите стратегически промени, като например **дългосрочната визия за селските райони**,

¹⁹ [Работен документ на службите на Комисията](#) (2020) 93 final „Анализ на връзките между реформата на ОСП и Европейския зелен пакт“

²⁰ Вж. бележка под линия 19

която ще се приеме през 2021 г. като всеобхватна рамка за развитието на селските райони на ЕС през следващите десетилетия.

3.3. Засилване на принципа на партньорство

С цел увеличаване на съществуващите знания, опит и гледни точки при проектирането и изпълнението на бъдещата ОСП също е важно новите стратегически планове по ОСП да бъдат изготвени съгласно принципа на партньорство. Съгласно предвиденото в член 94 от предложението за регламент за стратегическите планове по ОСП, държавите членки трябва да изготвят стратегическите планове по ОСП въз основа на **прозрачни процедури и с участието на заинтересованите страни**. Участието на всички съответни публични организации (включително компетентните регионални и местни органи), икономически и социални партньори, както и на съответните организации на гражданското общество, е необходимо на всички подготвителни етапи на бъдещия стратегически план по ОСП.

Необходими са също усилия за гарантиране на подходящо и реално участие на заинтересованите страни и гражданското общество в разработването на стратегическите планове по ОСП. Комисията настоятелно призовава всички държави членки да действат в тази посока, по-специално онези държави членки, които все още не са започнали открит и прозрачен диалог с всички партньори. Комисията ще наблюдава отблизо този процес преди да бъдат представени стратегическите планове по ОСП.

Въз основа на опита от програмите за развитие на селските райони за периода 2014—2020 г. Комисията препоръчва на всички държави членки да използват принципите, определени в **Европейския кодекс на поведение за партньорство** в рамките на ЕСИФ²¹.

Включването на всички участници ще бъде от решаващо значение и на етапа на изпълнение, като те ще играят важна роля също и в бъдещите **комитети за мониторинг**. Тези предварително създадени комитети следва да играят роля и при финализирането на проекта за стратегически план по ОСП преди представянето му на Комисията. Добре функциониращата национална мрежа по ОСП може да засили приноса на стратегическите планове по ОСП за постигането на целите и амбициите на Зеления пакт. Наред с различните си функции, мрежата по ОСП следва да действа като посредник и да подкрепя например връзката между общностите за научни изследвания и иновации и земеделските стопани в рамките на ТЗИСС и насърчаването на взаимодействията между ОСП и европейското научноизследователско пространство, както и регионалното сътрудничество в рамките на Платформата за интелигентна специализация в областта на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост.

²¹ Делегиран регламент (ЕС) № 240/2014 на Комисията от 7 януари 2014 г. относно Европейски кодекс на поведение за партньорство в рамките на европейските структурни и инвестиционни фондове